

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Telefon: 08-508 25 016

Till
Socialnämnden

Värnandet av de papperslösas grundläggande rättigheter genom att stödja jourer och ideella verksamheter i Stockholms stad

Remissvar på motion (2011:29) av Rebecca Adami (MP)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Tina Heinsoo
Tf avdelningschef

Sammanfattning

I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar att ideella organisationer och jourer som bedriver stödverksamhet till papperslösa ska få ekonomiskt stöd samt att socialnämnden ska ge ekonomiskt stöd även till jourer och organisationer vars verksamhet helt eller delvis är riktad till papperslösa.

Förvaltningen anser att staden uppfyller de krav som lagstiftningen ställer på att ge stöd och skydd till de som vistas i kommunen både genom egen verksamhet och genom bidrag till organisationer.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden för beredning överlämnat motion (2011:29) om värnandet av de papperslösas grundläggande rättigheter genom att stödja jourer och ideella verksamheter i Stockholms stad av Rebecca Adami (MP). Remisstiden går ut 31 augusti 2011.

Ärendet har även remitterats till Rinkeby-Kista, Skärholmens och Älvsjö stadsdelsnämnder samt stadsledningskontoret.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom administrativa avdelningen i samarbete med stadsövergripande sociala avdelningen.

Motionen i sammanfattning

Enligt en rad internationella konventioner som Sverige anslutit sig till är det samhällets ansvar att ge alla våldsutsatta rätt till stöd och skydd. Papperslösa som lever utan uppehållstillstånd och som utnyttjas och kränks får dock sällan skydd eller hjälp.

De frivilligorganisationer och jourer som tar emot papperslösa gör detta utan ekonomiskt stöd från kommunen. En av anledningarna är att Stockholms stad inte ger dessa frivilligorganisationer och jourer någon ersättning för sitt humanitära arbete riktat till "icke-medborgare".

Kommunens huvudsakliga uppgift ska vara att garantera skydd och stöd till människor som utsätts för hot, misshandel, utpressning, trakasserier eller sexuella övergrepp oavsett om det är folkbokförda i kommunen eller inte.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Ideella organisationer och jourer som bedriver stödverksamhet till papperslösa ska få ekonomiskt stöd.
2. Socialnämnden ska ge ekonomiskt stöd även till jourer och organisationer vars verksamhet helt eller delvis är riktad till papperslösa.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det är angeläget att alla som vistas i en kommun får det stöd och skydd de behöver oavsett om man vistas där tillfälligt eller om man är bosatt i kommunen. Kommunen har därför ett ansvar att se till att papperslösa personer får nödvändigt stöd i den akuta situationen och att därefter medverka till att den enskilde kan återvända till sitt hemland.

Arbetet med att upprätthålla de mänskliga rättigheterna bygger på de bindande åtaganden som Sverige har gjort genom att ansluta sig till internationella konventioner. De anger vilka skyldigheter som staten har gentemot individen. När ett land skriver under en konvention förbinder sig staten juridiskt att skydda och främja konventionens rättigheter. Genom lagstiftningen konkretiserar man innehållet i konventionerna.

Grunden för den kommunala verksamheten finns i kommunallagen (KL). Kommunerna ska enligt bestämmelserna i KL 2 kap. 1 § ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunernas område eller deras medlemmar och som inte ska handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan. I KL 2 kap. 4 § anges att det finns särskilda föreskrifter om kommunernas befogenheter på vissa områden. Dessa bestämmelser erinrar om att det på åtskilliga områden finns föreskrifter om kommunernas befogenheter och skyldigheter i annan lagstiftning. Dessa uppgifter enligt speciallagar är obligatoriska uppgifter som måste fullgöras i den omfattning respektive lag kräver.

I socialtjänstlagen, som är en av de speciallagar kommunallagen erinrar om, anges att kommunerna har det yttersta ansvaret för de som vistas i kommunen och att man därför ska ge den enskilde bistånd och skydd i den akuta situationen. Förvaltningens bedömning är att lagstiftningen ger stöd för att ge enskilda papperslösa stöd i den akuta situationen. De verksamheter inom förvaltningen som kommer i kontakt med papperslösa medverkar också till att ge stöd och skydd i akuta situationer. Det finns däremot inte stöd i lagstiftningen för att kommunerna långsiktigt ska ansvara för papperslösa.

Det finns oklarheter i papperslösa personers rättigheter inom andra områden, framför allt när det gäller skolgång för barn och människor i behov av vård. På den nationella nivån pågår ett arbete med att förtydliga lagstiftningen inom dessa områden. Utredningen om vård för papperslösa m.fl. överlämnade 31 maj 2011 till socialminister Göran Hägglund betänkandet (SOU 2011:48) Vård efter behov och på lika villkor – en mänsklig rättighet. Utredningen föreslår att samtliga asylsökande och

papperslösa personer som befinner sig i Sverige ska ha samma tillgång till hälso- och sjukvård (med visst undantag för tandvård för vuxna) som bosatta personer och på samma villkor.

Genom socialtjänstens ansvar för de som vistas i kommunerna finns också möjlighet att ge bidrag till organisationer som kompletterar socialtjänstens insatser för människor i utsatta situationer. Även papperslösa omfattas då av bidragen till dessa organisationer. Det kan gälla såväl kvinnojourer som organisationer som arbetar med hemlösa eller andra organisationer som riktar sig till utsatta personer.

Sammantaget anser förvaltningen att staden uppfyller de krav som lagstiftningen ställer på att ge stöd och skydd till de som vistas i kommunen både genom egen verksamhet och genom bidrag till organisationer.

Bilaga

Motion (2011:29) om värnandet av de papperslösas grundläggande rättigheter genom att stödja jourer och ideella verksamheter i Stockholms stad av Rebecca Adami (MP).